

Časopis bohoslovcov Kňazského seminára biskupa J. Vojtaššáka

1/2020

BRÁZDA

Obsah:

Úvodník	3
Omša svätenia olejov - Missa Chrismatis.....	4
Ježiš Kristus je ten istý včera, dnes i naveky! A čo my?.....	7
Liturgia a jej prameň - IV. časť - Liturgia Eucharistie.....	12
Prechádzky Kapitulskou ulicou 12.....	17
Prečo som vlastne kresťan?.....	20
Matka Spasiteľa.....	22

Brázda

Časopis bohoslovcov Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka

Imprimatur: Mons. Štefan Sečka, spišský diecézny biskup, 7. 10. 2015, pod číslom 20/2015.

Ročník XXX., číslo 1/Apríl 2020

Vydáva Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, Spišská Kapitula 12, 053 04 Spišské Podhradie

E-mail: brazda@kapitula.sk, web: <http://ks.kapitula.sk>

Šéfredaktor: Marián Marhefka

Redaktori: Peter Kalis, Pavol Gužiniak, Lukáš Filický, Michal Skokan, Martin Majda

Grafická úprava: Dávid Holubjak

Foto: Marek Rambala, archív redakcie, internet - Unsplash

Jazyková úprava: Marián Marhefka, Peter Majda

Bankové spojenie: IBAN: SK960200000000068238592

Drahí čitatelia časopisu Brázda!

V posledných dňoch zasiahol mnoho štátov sveta tzv. koronavírus. Nevyhla sa mu ani naša krajina. Zo sveta hlásia už tisícky obetí. Samozrejme, toto nebezpečenstvo sa nedá podceňovať, no musíme uznať, že vo svete sa v súčasnosti nachádzajú aj mnohé oveľa nebezpečnejšie vírusy. Niektorými sme možno už aj sami nakazení! Ochorenie COVID-19 ohrozenie tisícky ľudí, no vírusom individualizmu a sebectva sú nakazené milióny ľudí na celom svete. Nedá sa povedať, že by jeho výsledky neboli bolestné. Hriechom vždy trpí nielen jednotlivec, ale celé spoločenstvo. Počet „obetí“ neustále pribúda a je medzi nimi i mnoho Slovákov, ba možno aj ľudia z našich kresťanských spoločenstiev.

Kým koronavírus môže spôsobiť prinajhoršom telesnú smrť, individualizmus a sebectvo vedú k strate neba, k strate nášho posledného cieľa a poslednej nádeje. Dbajme teda na prevenciu voči týmto nebezpečným vírusom! Milujme blíznych tak, ako seba samých. Príklad dokonalej lásky nám zanechal náš Spasiteľ Ježiš Kristus, keď za nás neváhal obetovať svoj život. Toto veľké tajomstvo si sprítomňujeme a prežívame aj počas tohtoročných veľkonočných sviatkov.

V mene redakcie nášho seminárskeho časopisu vám prajem požehnaný čas Veľkej noci a úspešný boj proti spomínaným individualistickým „nákazám.“ Skúsme viac pouvažovať o tom: žiť a dávať sa čo najviac pre tých druhých.

Marián Marhefka

Omša svätenia olejov - Missa Chrismatis

Prípravným obdobím pred olivové ratolesti, u nás najčastejšie Veľkou nocou je v Rímskokatolíckej bahniatka, tie sa potom spália cirkvi štyridsaťdňový pôst, na popolec, ktorý bude použitý ktorý je formou pokánia nielen pri obradoch Popolcovej stredy v kresťanstve, ale aj v iných budúceho roku. Kvetnou nedeleou náboženstvách. Pôst nám pripomína sa začína Veľký týždeň. V ňom Ježišovu prípravu na púšti pred výnimočným spôsobom si jeho verejným účinkovaním. Ježiš uvedomujeme lásku Boha voči počas tejto prípravy bol v úzkom človeku, ktorá sa najviac prejavila kontakte so svojím Otcom. Posledná na kríži. Jeho hlavnou myšlienkovou pôstnou nedele, známa pod menom je Pánovo umučenie, ktoré sa Kvetná nedela, alebo Nedela slávilo tri dni už od 4. storočia, z utrpenia Pána, je prvým dňom toho je názov Veľkonočné trojdnie. Veľkého týždňa. Kvetná nedela nám Ono je vlastne vyvrcholením pripomína rozhodnutie židovskej Veľkého týždňa. Začína sa omšou rady o Ježišovej smrti a kresťania si Večere Pána na Zelený štvrtok a počas nej pripomínajú triumfálny končí sa vešperami Veľkonočnej vstup Ježiša Krista do Jeruzalema. V nedele. Veľký týždeň je slovenské tento deň sa sväcia palmové alebo pomenovanie obdobia známeho v

liturgii ako Svätý týždeň. Posledné spojenú s vykonávaním tejto služby, tri dni Veľkého týždňa - tzv. Po homílii si všetci zhromaždení posvätné trojdnie alebo triduum – kňazi znova obnovia svoje kňazské Zelený štvrtok, Veľký piatok a Biela sľuby, ktoré vyplývajú z ich kňazskej sobota, majú bohatý liturgický vysviacky. Kňazi v plnej rozhodnosti obsah a symboliku. Je to spoločné a odhadlanosti odpovedajú na pomenovanie troch dní, v ktorých otázky svojho biskupa. Týmto si Cirkev pripomína udalosti nášho obnovením kňazských sľubov si vykúpenia v ich historickom poradí: obnovujú prvotnú rozhodnosť i Kristovu smrť na Veľký piatok, radosť svojho zasvätenia.

Krista uloženého v hrobe na Bielu sobotu a Kristovo zmŕtvychvstanie sľubov sa v procesii za spevu hymnu na Veľkonočnú nedelu.

Po obnenení kňazských sily. Používajú sa počas celého roka O Redemptor (Vykupiteľ) prinášajú

Výnimočné miesto vo tri druhy oleja, ktoré majú byť Svätom týždni má svätá omša posvätené. Tieto oleje sú znakom slávená na Zelený štvrtok predpoludním. Biskupi na pamiatku pri vysluhovaní sviatostí vo všetkých ustanovenia sviatosti kňazstva farnostach diecézy.

slúžia sväté omše so všetkými kňazmi svojich diecéz, táto svätá omša sa nazýva Omša svätenia olejov, latinsky Missa chrisma. Pri týchto omšíach biskupi posväcujú tri druhy oleja: krizmu, olej katechumenov a olej chorých. Táto svätá omša sa slávi spravidla v katedrálnom chráme diecézneho biskupa a ţou sa vyjadruje jednota celého presbytéria. V omši svätenia olejov si kňazi zvláštnym spôsobom pripomínajú veľký dar, ktorý dostali od toho, ktorý povoláva. V homílii diecézny biskup povzbudzuje kňazov k vernému vykonávaniu služby, ktorú im zveril Pán a vyjadri gesto vdăky za všetku námahu

Olej katechumenov, ktorý sa používa pri krste je znakom posily v boji so zlým duchom.

Olej chorých sa používa pri udeľovaní sviatosti pomazania chorých, má posilniť chorého na tele i na duši a pomôcť mu ľahšie prekonávať ťažkosti choroby.

Krizma je olej, do ktorého sú primiešané voňavé látky. Používal sa u Izraelitov pri pomazaní kráľov. Názov krizma pochádza z gréckeho slova Christos, čo znamená Pomazaný. Krizma sa používa pri sviatosti krstu, birmovania, pri vysviacke kňazov a biskupov a pri posviacke kostola.

Po prinesení olejov svätá omša pokračuje zvyčajným spôsobom. Na konci eucharistickej modlitby biskup najprv požehná olej chorých. Po modlitbe po prijímaní biskup požehná olej katechumenov a posväťí krizmu.

Pri posvätení krizmy biskup urobí gesto, kde nad nádobou krizmy dýchne. Po posvätení oleja biskup udelí apoštolské požehnanie a slávnočná bohoslužba sa zakončí zvyčajným spôsobom.

Omša svätenia olejov je jednou z príležitosti, kde sa stretne celé presbytérium diecézy. Tak ako rodina sa stretáva okolo jedného stola počas významných udalostí v rodine, tak je to aj ráno na Zelený štvrtok, kde sa otec diecézy stretne so svojimi synmi s cieľom osláviť Boha a povzbudiť sa navzájom.

Peter Kalis

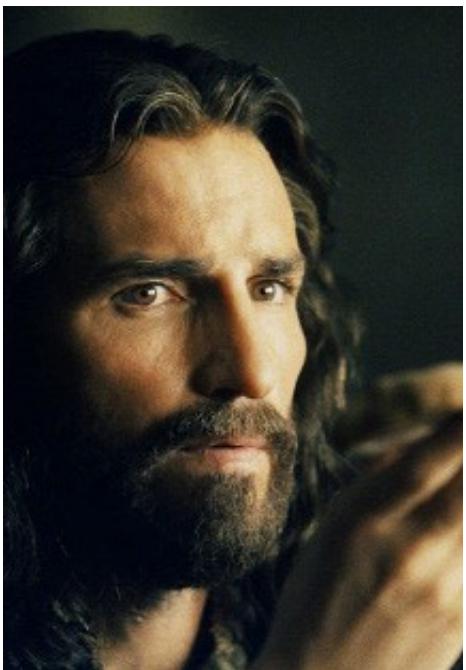

Ježiš Kristus je ten istý včera, dnes i naveky! A čo my?

Asi väčšina mi dá za pravdu, že už dlhší čas pozorujeme medzi kresťanmi narastajúci jav sekularizmu, ktorý sa prejavuje nielen vo veľkých mestách, ale aj v menších obciach. Konkrétnie ho môžeme pozorovať poklesom účasti na liturgii, pristupovaní k sviatostiam, znalosťou obsahu práv viery... Dôsledkom toho dochádza k znecitliveniu svedomia, poklesom povolaní do manželstva alebo zasväteného života a v konečnom dôsledku k nárastu rozvodov a zlyhaniam v zasvätenom živote. Môže sa nám zdať, že Katolícka cirkev je už dlhší čas v kríze, ale ak sa pozrieme na tieto veci z nadhľadu, vidíme, že tieto problémy sú prejavom toho, čo sa deje v súčasnej spoločnosti. Zdá sa, že my kresťania zabúdame na slová z Prvého listu apoštola Jána: „Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom nie je z Otca, ale zo sveta.“

Ale ako potom „byť vo svete, ale nebyť zo sveta,“ ked' bežný človek, aby prežil vo svete, má pocit, že sa musí podľa neho správať

reklamy a výdobytky techniky ho učia, že dnes treba mať všetko rýchlo, najlepšie hneď a čo najviac, pri čo najmenšej námahe. Preto chodí z roboty do roboty, ktorá ho nebabí, podvádzia a kradne alebo odchádza do zahraničia ďaleko od rodiny. Unavený, ak vládze, príde aspoň v nedeľu a v prikázaný sviatok do kostola a ak vládze ešte aj vnímať, čo sa tam deje a nie je myšľou úplne inde, tak sa nevie dočkať konca a myslí si, že život je aj tak o niečom inom. V konečnom dôsledku Boha

vôbec nepotrebuje, stačí mu, že verí v jeho existenciu. A tak zo zvyku sa snaží aspoň napĺňať cirkevný zákon, ktorý sa mu stáva popri ostatných povinnostiach ďalším bremenom. Tak časom posiela do kostola aspoň deti, keď treba splniť ďalšie bremeno podmienok pre prijatie sviatosti. Potom deti vyrastajú bez príkladu rodiča a ich vychovávateľmi sa stávajú v lepšom prípade rôzne krúžky alebo moderné „virtuálne ulice a kamaráti.“ Im sa rovnako ponúka všetko lacné, príjemné a bez zodpovednosti. A tak tu máme rôzne závislosti na neviazaných zábavách, drogách, alkohole, pornografii, sebaobdive na sociálnych sietiach... Je pochopiteľné, že kým toto všetko človeka uspokojuje, nemá potrebu zodpovednosti a

viazanosti a ani potrebu viery v Boha. Ale keď to prestane „fungovať“ tak, ako to má, potom nastáva nárast psychických chorôb, potratov, násilia a samovrážd, až si človek myslí v duchu pokrivenej slobody a ľudských práv, že je to normálne a snaží sa o tom presvedčiť aj ostatných.

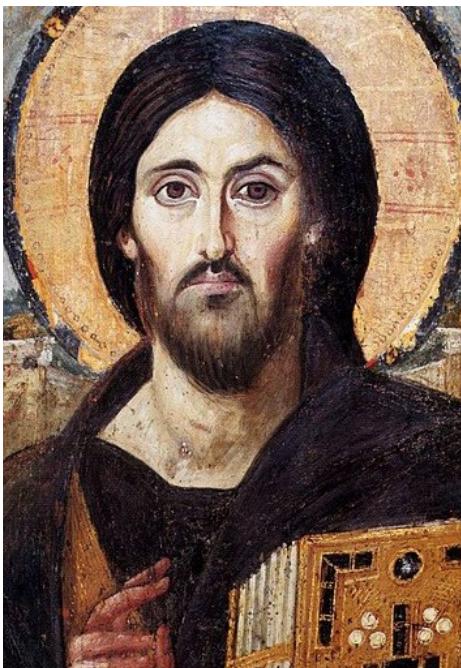
A teraz sa ponúka otázka: Ale čo s tým...? Keď sa pozrieme lepšie do dejín, skonštatujeme spolu s Kazateľom: „Nič nové pod slnkom.“ Duchovný pohľad na toto všetko nám pripomína slová apoštola Pavla Rimanom: „Ved' stvorenie túžobne očakáva, že sa zjavia Boží synovia, ... že aj samo stvorenie bude vyslobodené z otroctva skazy, aby malo účasť na slobode a sláve Božích detí. Ved' vieme, že celé stvorenie spoločne vzdychá a zvíja sa v pôrodných bolestiach až doteraz. A nielen ono, ale aj my sami, čo máme

prvotiny Ducha, aj my vo svojom vnútri vzdycháme a očakávame adoptívne synovstvo, vykúpenie svojho tela.“

Práve čas pôstu nám pripomína dobre známe „kajajte sa a verte evanjeliu.“ Preto keď chceme vidieť zmenu v spoločnosti, musíme začať zmenu v prvom rade od seba, aby sme boli tým kvasom, ktorý prekvasí naše okolie. Ale aké je to naše pokánie a viera v evanjelium a v aké evanjelium? Nestalo sa aj nám, (čo sme krstom a ostatnými sviatosťami prijali prvotiny Ducha, a snažíme sa žiť svoju vieriú úprimne,) že sme si dali ako pokánie nejaké pôstne predsavzatie a to sa nám stalo „ťažkým a neúnosným bremenom“ a „viažeme ním aj iných“? Nemusel by aj nám apoštol Pavol vycítať tak ako Galaňom: „Začali ste Duchom a teraz končíte telom?“ Pretože konáme tieto skutky, aby sme si zaslúžili Božiu milosť. Snažíme sa úprimne skoncovať s hriechom, ale vôbec sa nám nedarí. Sme si vedomí svojich slabostí až tak, že sme ich postavili medzi nás a Boha a celkom nám zaclonili pohľad na Boha ako milosrdného Otca. Podliehame frustrácií, že hoci sme kresťania, nedokážeme žiť ako kresťania. Skôr závidíme tým, ktorým sa to darí. Alebo ak sa nám to náhodou darí, prehliadame svoje slabosti. To nás

strháva k pýche a k pohrdaniu inými. Pápežský kazateľ Raniero Cantalamessa hovorí, že najväčší omyl moderného človeka spočíva v domnení, že sa môže zaobísť bez Božej milosti. Aj medzi kresťanmi sa objavuje toto tzv. pelagianistické zmýšľanie. Ved' Kristus nám nedal len príklad, ale aj milosť. Milosť nie je len v tom, že nás vykúpil, zmieril nás s Bohom Otcom a teraz je nám ochotný zakaždým odpustiť. Milosť je dar, ktorý si nikto z nás nezaslúžil. Ale je to aj sila, s pomocou ktorej dokážeme konať nie iba ľudské skutky, ale Božie skutky. To je jeden z hlavných rozdielov kresťanstva oproti iným náboženstvám. Lebo

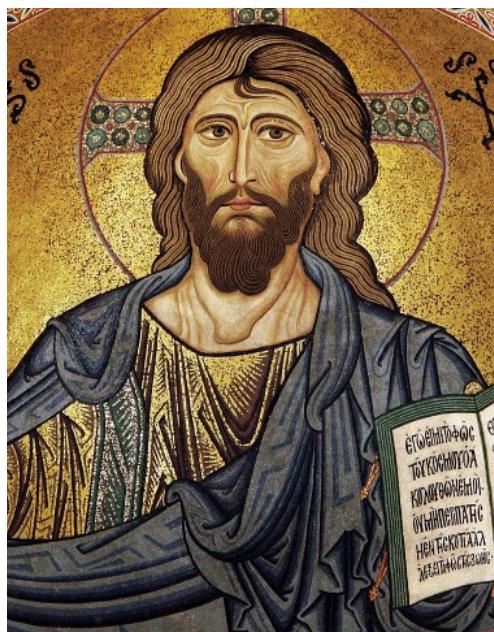

tie neponúkajú spásu na základe milosti, ale iba na základe vlastného úsilia jednotlivca alebo skupiny. Preto aj pôst v spolupráci s Božou milosťou, nie je len úsilím odstrániť svoje nedostatky. Skutočným cieľom je náš vzťah s Bohom. Tento vzťah nás priviedie k pravde o Bohu, o nás samých a o ľuďoch okolo nás. Teraz si musíme položiť otázku, prečo máme pocit, že Božia milosť sa v našom živote neprejavuje. Existujú viaceré dôvody:

Bud' namiesto Boha dávame prednosť iným veciam v našom živote alebo si neuvedomujeme, že krstom a aj ostatnými sviatosťami prijímame túto milosť. Prípadne ju nemáme čas spoznávať rozjímaním nad Božím slovom a pravdami našej

viery. A tak zabúdame, že Boh je predovšetkým milujúci Otec. Nemohol sa už viac pozerať na trápenie ľudí. Z lásky k nám posiela na svet svojho Syna, Dobrého pastiera, hľadať nás, stratené ovce. Stratené hriechom prvých rodičov a následkom našich osobných hriechov. „Pri podobnil sa nám vo všetkom okrem hriechu“ a stal sa „veľkňazom, ktorý má súcit s našimi slabosťami.“ Preto sa obetoval, aby nás vykúpil z moci hriechu a zmieril s Otcom, tým že za nás zomrel na kríži a vstal z mŕtvych. Aby obnovil vzťah medzi nami a Bohom, posiela nám milosť Ducha Svätého, ktorý z nás robí Božie deti. Lebo len takto sme schopní skoncovať s hriechom a žiť život podľa Božej vôle, ako mnohí svätí pred nami, napriek utrpeniu a ťažkostiam života. Lebo naše utrpenie má zmysel v Kristovom utrpení a stáva sa mostom do Nebeskej vlasti, kde „budeme vidieť Boha z tváre do tváre a zotrie nám z očí každú slzu a už nebude smrti ani žiaľu; ani náreku ani bolesti viac nebude.“

Prajem nám všetkým, zvlášť počas týchto veľkonočných sviatkov, ktorých obrady sa nás snažia hlbšie vtiahnuť do tajomstva Kristovej smrti

a zmŕtvychvstania, aby boli podobne ako mýtnikovi Zachejovi prameňom našej skúsenosti s Božou a tak dovoliť Kristovi urobiť z nás milosťou. S ňou sa nebudeme báť svetlo sveta a soľ zeme, aby sme prichádzať k sviatosti zmierenia, tak ako on a jeho učenici mohli tak ako márnotratný syn, ktorý prichádzať k ľudu bývajúcemu v zažije Otcovo láskavé odpustenie a temnotách a prinášať veľa ovocia. znovuprijatie; ako hriešnica, ktorá počuje, že sa jej „odpúšťajú mnohé hriechy, lebo veľmi miluje.“ Budeme ochotní na Ježišove slová opustiť ktorom sa nachádza.

naše hriešne spôsoby, tak ako apoštol Matúš a nasledovať Krista v pravidelnej osobnej modlitbe, ale aj aktívnej účastou na liturgii. Pri čítaní Božieho slova a homílii nám Kristus bude vysvetľovať Písma a zjavovať seba, tak že nám budú horieť srdcia podobne ako Emauzským učeníkom. Častejším pristupovaním k sviatostiam k Eucharistii, kde je Ježiš skutočne prítomný so svojím telom, krvou, dušou i božstvom, nám pomôže pokánie. obstáť v pokušeniach tohto sveta. Svätého nám dá silu a odvahu napraviť škody a zmieriť sa s ľuďmi

S radosťou plňme Božiu vôľu ako Ježišova a naša Matka Mária, samozrejme každý v povolaní, ktorom sa nachádza.

Na záver sa povzbuďme slovami sväteho pápeža Leva Veľkého: „Krestan, poznaj svoju veľkosť!“ aby sme sa nedali oklamáť hriechom a neprestali prehlbovať náš vzťah k Bohu a lásku k Cirkvi, a hlavne k hriešnikom. Preto nesúdme, ale radujme sa z každého hriešnika, ktorý robí stavu súčasnej spoločnosti nás Ježiš Kristus uistuje, že je stále živý a preto nemôžeme padnúť hlbšie ako do jeho rúk, ak mu dovolíme.

Pavol Gužiniak

LITURGIA A JEJ PRAMEŇ

IV. ČASŤ – LITURGIA EUCHARISTIE

Drahí čitatelia!

Určite každý z nás pozná podobenstvo o svadbe kráľovského syna. Pozrime sa na slová, ktoré hovorí kráľ: „Vtedy povedal svojim poslom: Svadobná hostina je pripravená, ale pozvaní hostia jej neboli hodní. Chodťte na rázcestie a pozvite na svadbu každého, koho stretnete“ (Mt 22,8-9). Vidíme, že pozval viacerých, ale pozvaní neboli hodní. Aj my sme pozvaní k eucharistickému stolu. Na to, aby sme boli vhodne pripravení, je potrebné byť v spoločenstve. Týmto spoločenstvom tvoríme jedno mystické telo, pretože jeme z jedného chleba. K našej

bezprostrednej príprave na sväte prijímanie slúžia a sú ustanovené tri obrady: Modlitba Pána, Obrad pokoja a Lámanie chleba. Tieto časti si postupne rozoberieme.

Približne od 5. storočia sa pri slávení liturgie stretávame s Modlitbu Pána (Otče náš). V našom západnom obrade približne do 20. storočia to bola iba modlitba knaza. Práve modlitba Otče náš nám vopred ukazuje to, čo v nás prijatá Eucharistia spôsobí a dáva nám „moc stať sa Božími deťmi“ (Jn 1,12). Je to veľký dar, ktorý iné náboženstva nemajú. Boha môžeme nazvať svojim Otcom práve preto, že vďaka Eucharistii „nám koluje v žilách“ krv Božieho Syna. Často sa však hlavne v západných krajinách stretávame s tým, ako tam prenikol zvyk, že všetci prítomní pri modlitbe Otče náš majú rozopáte ruky. V našich farnostiach to zatiaľ nie je bežné, ale stretávame sa s tým pri svätých omšiach za účasti detí, keď sa všetci držia za ruky. Nie je to nesprávne, pretože liturgia je založená na tom, že slová sú doprevádzané gestami. Tieto naše gestá môžu vytvárať dojem, akoby modlitba Pána bola najdôležitejšou modlitbou svätej omše. To ale

nie je pravda. Najdôležitejšou „Ked' teda prinášaš dar na oltár a modlitbou, ako sme si už povedali, je eucharistická modlitba a obrad premenenia. Veriaci po modlitbe Pána a embolizme kňaza (rozvinutie poslednej prosby) odpovedajú doxologickým zvolaním: „Lebo tvoje je kráľovstvo...“ Túto doxológiu sme prevzali z Didaché (dielo, ktoré obsahuje učenie prvých apoštolov), kde uzatvára Otče náš a dodáva: „Takto sa modlite tri razy za deň.“ A skutočne, Cirkev sa oficiálne modlí modlitbu Pána trikrát za deň: pri ranných chválach, pri svätej omši a pri vešperách.

Druhou bezprostrednou prípravou je obrad pokoa. Ide o veľmi starobylé gesto. Už svätý apoštol Pavol odporúchal kresťanom, aby sa vzájomne zdravili svätým bozkom (porov. Rim 16,16). Ked' sa pozrieme na všetky ostatné obrady, tak ony vykonávajú toto gesto ešte pred prinášaním obetných darov, lebo Ježiš povedal:

„Ked' teda prinášaš dar na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a chod' sa najprv zmieriť so svojím bratom; až potom príď a obetuj svoj dar“ (Mt 5,23-24). Naša rímska liturgia je jediná, ktorá má tento obrad pokoja pred svätým prijímaním. Dáva tomuto gestu iný význam. Vyjadruje pokoj, ktorý nedávame my, ale pokoj, ktorý nám dal Kristus. Ide o gesto, ktorým sám Ježiš pozdravil svojich učeníkov po svojom zmŕtvychvstaní: „Pokoj vám!“

Tento Kristov pokoj zvestujeme týmto gestom jeden druhému a zároveň ho sami prijímame. Znak pokoja, ktorý si veriaci vymieňajú s tými, ktorí sú vedľa nich (teda nie je potrebné dávať znak pokoja všetkým), sa môže vyjadriť rôznymi spôsobmi, vzhľadom na kultúru a zvyky zúčastnených veriacich. Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí vo svojom obežníku o

rituálnom vyjadrení daru pokoja na svätej omši z roku 2014 píše: „V je lámanie chleba. Kňaz láme hostiu. každom prípade bude potrebné, Ide o tak nenápadne gesto, že si ho aby sa v okamihu odovzdania ľudia pri dnešnom slávení svätej znaku pokoja definitívne upustilo omše možno ani nevšimnú. Tento od niektorých nesprávnych úkon lámania chleba je symbolom zvykov, ako sú: zavedenie „spevu podelenia sa. Kristus je ten, ktorý za pokoj“, ktorý nejestvuje v láme chlieb pre nás. Pri lámaní rímskom obrade; opúšťanie svojich chleba zbor alebo zhromaždenie miest veriacimi, aby si odovzdali spieva Baránok Boží. Týmto spevom znak pokoja; vzdialenie sa kňaza sa zdôrazňuje viera v Ježiša Krista, od oltára, aby odovzdal znak ktorý je skutočne živý. Keď sa pokoja niektorým veriacim - pri láme hostia, neláme sa Kristus, niektorých príležitostach, ako je lebo on je Baránok. A vo Svätom slávnoť Veľkej noci alebo Vianoc, písme sa píše: „kost' mu nebude prípadne pri vysluhovaní sviatosti zlomená“ (Jn 19,36). Po nalámaní krstu, prvého svätého prijímania, premeneného chleba z neho kňaz manželstva či pohrebu, využitie odlomí jeden kúsok a vpustí do znaku pokoja ako príležitosť na kalicha. História tohto úkonu je gratulácie, blahoželania alebo veľmi bohatá, a nebudeme sa jej v kondolencie medzi prítomnými.“ tomto článku podrobne venovať. Obrad pokoja nás tak pripravuje Avšak v dnešnej dobe sa na na to, čo s nami prijatie Eucharistie pôvodný význam zabudlo a rozšírili spôsobí: spojí nás Kristovým sa interpretácie alegorického typu. pokojom do jedného spoločenstva Hovorilo sa napríklad: keďže v - do jedného Kristovho tela. Tretím prípravným obradom

(telo a krv) oddelene („mečom“ zároveň však upozorňujú na strane Slova), gesto immixtio (zmiešanie premeneného chleba a vína) má vyjadrovať, že Kristus je živý, slávny, a nie mŕtvy. K židovskej večeri patrilo gesto lámania chleba, ktoré vykonával otec. Otec je ten, ktorý sa stará o svoju rodinu a o tých, ktorí sú mu zverení. Bolo to gesto pohostinnosti, starostlivosti o tých, ktorí sú chudobní alebo na cestách. Pri svätej omši sme my tými chudobnými pútnikmi, ktorí dovolia svojmu Bohu, aby sa o nich staral. Ked' prijímame rozlámaný chlieb, dostávame tak silu, aby sme sa my mohli starať o tých, ktorí sú nám zverení.

Určite každý z nás si raz za život položil niektorú z týchto otázok: „Ak prídem na svätú omšu neskoro, môžem ísiť ešte na sväté prijímanie? A ako neskoro je ešte prípustné? Ako mám poznať, že môj hriech je ľažký, a že už nemôžem ísiť na sväté prijímanie? Alebo, ak som nebol viac ako pol roka na svätej spovedi môžem prijať eucharistiu?“ Tieto otázky sú správne a je dobré, že si ich kladieme. Odpovedať na tieto otázky nie je niekedy také ľahké. V byzantskej liturgii sa stretávame so slovami: „Sväte svätým!“ Tieto slová vyjadrujú na jednej strane pozvanie k eucharistickému stolu,

druhej, že sväte prijímanie nie je pre každého. V našom slávení používame podobné zvolanie: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta. Blažení tí, čo sú pozvaní na hostinu Baránkovu“ (Zjv 19,9). Tieto záverečné slová odkazujú na úryvok z Jánovej Apokalypsy, pred ktorým sa nachádza hymnus: „Nadišla Baránkova svadba a jeho nevesta sa pripravila“ (Zjv 19,7). Večný život je tu teda predstavený ako eschatologická hostina. Táto hostina je anticipovaná a zakúšaná pri eucharistickej hostine. Moment prijímania sa stáva zakúšaním eschatologickej hostiny. Ked' kňaz hovorí: „Telo Kristovo“ a prijímajúci odpovedá: „Amen,“ nie je to len obyčajným aktom viery. Táto odpoveď je podobná s obradom

manželstva, kedy si snúbenci keď kňaz dáva prijímanie asistencii hovoria „sobášne“ áno. Je to pri oltári. Budeme kresťania, akoby Pán povedal ústami kňaza: ktorí pristupujú k prijímaniu s „Chceš zjednotiť svoj život s horlivosťou. Obrad prijímania mojím?“ Toto „amen“ je veľmi Eucharistie jasne vyjadruje, že celý dôležité, pretože žiadnu sviatosť náš život je krácaním v ústrety nemôžeme prijať pasívne, bez spoločnému stretnutiu s Pánom. vlastnej vôle. Eucharistia je teda Toto stretnutie sa vyjadruje celoživotným uchovávaním jednotným spevom veriaceho kresťanskej iniciácie. Raz sme ľudu. Spev vyjadruje radosť. Nedá Ducha prijali pri krste, druhý sa zúčastniť na svadobnej hostine raz pri sviatosti birmovania, ale v tichu. Eucharistia je takouto prijíname ho nepretržite pri hostinou, hovorí misál v modlitbe slávení Eucharistie. Niekedy dňa (kolekte) na Zelený štvrtok: sa v našich kostoloch stáva, že „....zveril svojej Cirkvi novú a počas sväteho prijímania musí večnú obetu ako hostinu svojej kňaz pred oltárom čakať na lásky.“ Spev má vyjadrovať radosť veriacich, pretože chodia neskoro svadobnej hostiny. Klasickým na sväté prijímanie. Dbajme o spevom na prijímanie sú slová 34. to, aby kňaz, ktorý drží v rukách žalmu: „Na neho hľadte a budete eucharistického Krista, nemusel žiariť a tvár vám nesčervenie čakať na nás. Nebojme sa hanbou... Skúste a presvedčte sa, ponáhlať ku Kristovi, ktorý chce aký dobrý je Pán.“

prísť do nášho srdca. Žaraďme **Pokračovanie v nasledujúcim** sa do zástupu ľudí už v tej chvíli, číslе.

Lukáš Filický

PRECHÁDZKY KAPITULSKOU Ulicou 12

Milí čitatelia, na úvod vám podnietili prepoštov k výstavbe prajem, aby pôst, ktorý sme prežili, murovaných opevnení. Prvotný sviatky Veľkej noci a radosť, ktorú základ opevnenia Spišskej Kapituly nám prináša zmŕtvychvstalý Kristus, tvoril hradobný okruh okolo kostola vás posilnili vo viere a pomohli (dnes katedrála) sv. Martina a vám napredovať v kresťanskom románskeho prepoštského paláca, živote. Už tradične budeme spolu vo vnútri ktorého sa v minulosti skúmať historiu Spišskej Kapituly. nachádzali dnes už neexistujúce Konkrétnie v tomto čísle to bude stavby z prvej polovice 13. storočia – opevnenie. Sú to práve hradby, Kaplnka Panny Márie, ktorá neskôr ktoré utvárajú zo Spišskej Kapituly nadobudla patrocínium sv. Valentína ucelený komplex, unikátné cirkevné a Rotunda sv. Ondreja. Do vnútra mestečko. Slovenský Vatikán alebo opevneného sídla sa vstupovalo malý Vatikán, ako sa zvykne nazývať jednoduchou gotickou bránou s Spišská Kapitula, bola v roku 1993 lomeným oblúkom, vytvorenou zapísaná medzi pamiatky UNESCO. z armovaných travertínových

Často hroziace opracovaných kamenných blokov nebezpečenstvá, krádeže a na západnej strane hradby v smere lúpežné prepady bohatej Spišskej cesty od Levoče a staršej lokality Kapituly, tiež napätie a časté Pažice. Bránu neskôr v rokoch spory s mestom Spišské Podhradie 1587-1593 pravdepodobne v

súvislosti s hroziacim osmanským nebezpečenstvom dal vtedajší prepošt Martin Pethe de Hethes prestavať na strážnu vežu vo forme dvojposchodového domčeka. Pôvodne gotický vstup do areálu bol upravený ešte v 2. polovici 17. storočia. Je stavaný na spôsob štvorhrannej veže s pristavaným kruhovým schodištom, ktoré je prístupné portálom z roku 1593. Priestor na prízemí tvorí priechod s výklenkami po stranách a lomeným gotickým portálom z vonkajšej strany. Nad portálom je erb a na nároží renesančné kvádrovanie. Mohutná drevená brána je v súčasnosti demontovaná. Obytný priestor je s trámovým stropom a s nepravidelne rozloženými oknami z 2. polovice 17. storočia. Z tohto najstaršieho úseku sa dodnes zachovalo opevnenie s mladšou úpravou/nadstavbou už iba v juhozápadnej a západnej časti súčasného opevnenia Kapituly a samotná vstupná brána prestavaná na strážnu vežu.

Snajrozsiahlejším budovaním

obranných hradieb sa začalo v roku 1662 počas úradu prepošta Jána Palfalvaya, ktorý bol zároveň titulárnym varadínskym biskupom. V jeho úmysle pokračoval aj jeho nástupca prepošt Juraj Báršoň, tiež zároveň titulárny varadínsky biskup, ktorý stavbu hradieb v roku 1665 aj dokončil. Na rozdiel od staršieho opevnenia, chrániaceho len západnú časť mestečka, nové hradby obsiahli celý mestský intravilán aj s pomerne rozľahlými parcelami, najmä na severnej strane. Dnešné hradby svojím tvarom pripomínajú obdlžník so zaoblením juhozápadnej časti kopírujúcej cestnú komunikáciu. Zo starších hradieb ponechali len juhozápadnú časť pri katedrále, ktorú spojili s rozsiahlym hradbovým systémom, spevneným na ostatných troch stranách polkruhovými, väčšinou otvorenými baštami. Na severovýchodnom a severozápadnom nároží umiestnili polygonálne bašty.

Do opevneného areálu pribudla na východe ďalšia vstupná brána. Je to bloková budova s priechodom, podklenutým krízovou klenbou. Vchod do priechodu je s polkruhovým záklenkom s valcovitou rímsou a hladkými fasádami. Priestor na

poschodí je prístupný samostatným schodiskom.

Tretí vstup do Spišskej Kapituly sprostredkúva brána na juhozápadnej strane v mieste, kde sa stretol starý a nový hradbový mür. Tzv. horná brána je situovaná na juh od katedrály a má tvar polkruhovo zakončeného oblúka zbiehajúceho do pätkovej rímsy. V blízkosti brány je v mure umiestnená socha svätého Jána Nepomuckého z 2. treťiny 18. storočia. Bašty opevnenia na južnej a severnej strane boli rozmiestnené tak, že na parcele každej kanónie stála jedna z nich a jej obranu zabezpečovali obyvatelia, bývajúci v jej areáli. Napriek tomu, že opevnenie Spišskej Kapituly znamenalo ďalší vývinový krok v uzavretí mestského organizmu a jeho ochrany, vlastné mestské hradby nereprezentujú vrchol opevňovacieho umenia a nedosahujú ani súvekú technickú úroveň. Na rozdiel od vyspelých mestských hradieb a v tom čase budovaných protitureckých pevností im chýbajú mnohé bežné náležitosti, ako sú parkanové mury, priekopy, bastióny, barbakany a pod. Hradobný mür kopíruje pretiahnutý terén kapitulského návršia a je prerušený okrúhlymi baštami, bránami a strážnym domčekom, ktorý má funkciu vstupu.

Okrem prepošta a kanonikov

sídliili na Spišskej Kapitule aj jezuiti a aj v ich archívnych prameňoch môžeme nájsť zmienku o výstavbe obranných múrov. Zápis z roku 1655 spomína úsilie pátrov vybudovať okolo majetku Spoločnosti múry na ochranu, pretože tieto časy boli nepokojné. Aj napriek ochrane, ktorú garantoval Štefan Csáky, rátali jezuiti so všelijakými možnými následkami. Preto bol postavený mür, ktorý spájal budovu školy (dnes seminár) so stíporadím pred bránou. V rámci výstavby opevnenia sa aj jezuiti zapojili do stavby a v roku 1668 okolo svojho majetku postavili mür, ktorý dnes kopíruje cestu smerom na Levoču a Baldovce. Pri výstavbe opevnenia v rokoch 1662-1665 bolo totiž pravidlo, že okrem prepošta stavbu financovali aj kanonici a jezuiti a to každý tú časť, ktorá chránila jeho parcelu. V 18. storočí začali na hradbách vznikať vežičky s bohatou presklenou miestnosťou na vrchu, nad úrovňou hradieb tzv. soláriá. Tieto miestnosti postavené v barokovom štýle využívali cirkevní hodnostári na relax a odpočinok, a zároveň sa tu vyhrievali počas pekných slnečných dní.

Michal Skokan

Prečo som vlastne kresťan?

V jednej krajine bola vo voľnej chvíli medzi záchrannámi debata o svetových náboženstvách. Bol medzi nimi aj jeden kresťan. Od svojich kolegov dostał otázku: "Prečo si kresťanom? Má to nejaký zvláštny zmysel?"

On im odpovedal nasledujúcim príbehom:

Istý muž išiel krajinou a spadol do hlbokej jamy. Kričal o pomoc, lebo sám si nevedel poradiť. Steny boli hladké a strmé.

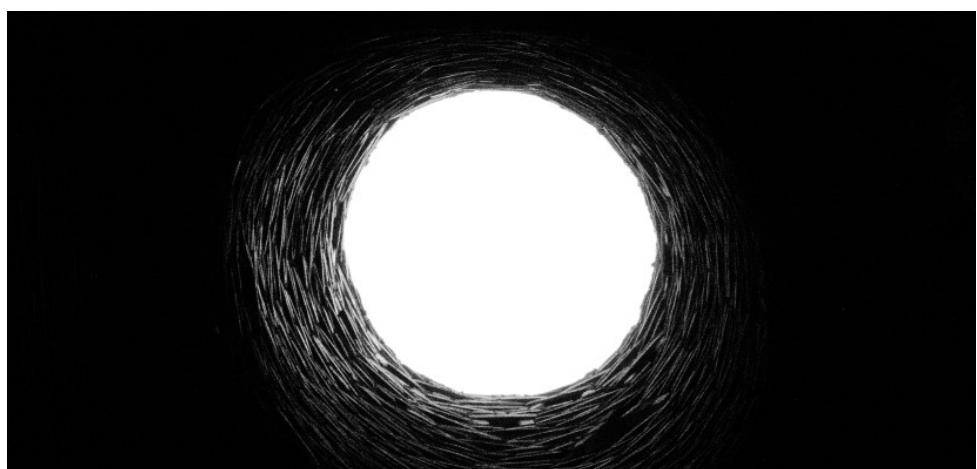
Tu šiel okolo brahman z najvyššej indickej kasty. Počul krik, zohol sa cez okraj jamy a vravel: "To, že si padol do jamy je tvoja karma. Teraz ti nemôže nikto pomôcť a musíš znášať následky svojej neopatrnosti."

(*Hinduizmus* učí, že všetko, čo nás postihne sme si zapríčinili

sami. Je to naša karma. Preto hinduisti veria, že sa znova narodia, aby zlepšili svoju karmu. Keď sa niekto má zle, je to znak, že v predchádzajúcom živote žil zle a za to musí teraz trpieť.)

Potom išiel tou cestou budhist. Počul volanie, naklonil sa cez okraj jamy a hovoril: "Je to smutné, že si padol do jamy, nemám ti ako pomôcť, nie je tu nič, ani lano, ani rebrík a rukou nedochiahnem, ale dám ti jednu radu. Pokús sa meditovať a ponoriť do podstaty jamy a tvojho utrpenia. Keby sa ti podarilo povznieť nad toto utrpenie. Tvoja bolesť je časťou celku, patrí k tebe, tak ako aj radosť."

(To je učenie budhizmu. Sú tam nádherné myšlienky, meditácie, praktiky a metódy,

s ktorými sa možno duchovne uspokojiť a pohrúžiť sa do nich.) A budhistu sa pobral ďalej.

Potom šiel tadiaľ moslim. Aj on počul krik a volanie a tak sa nahol k jame a keďže taktiež nemohol nijako reálne pomôcť tomuto človeku povedal mu: "Nie je tu nič čím by som ti pomohol dostať sa vonku. Nedá sa nič robiť. Alah to takto chcel. My nemôžeme meniť jeho vôľu."

(Tento fatalizmus zodpovedá myslenu v Islamе. Moslimovia zachovávajú náboženské predpisy s veľkou horlivosťou, lebo považujú Alaha za veľkého a mocného a to ich vedie k spomínanému fatalizmu - akoby Alah chcel zo svojho trónu všetko riadiť a človek akoby strácal svoju slobodu a nemohol nič robiť v živote, len sa podrobiť nemeniteľnej

vôle Alaha.) A aj moslim si išiel ďalej svojou cestou.

Muž v jame beznádejne kričal. Kto by ho mohol zachrániť od istej smrti? Zrazu prišiel niekto, kto sám zostúpil do jamy a povedal: "Vystúp na moje plecia a zachrániš sa." Muž tak urobil a naozaj sa dostał na slobodu. Avšak muž, ktorý zostúpil do jamy už nemohol vyjsť von, vzal jeho smrť na seba.

"A toto je učenie kresťanstva," hovoril kresťan svojim kolegom a pokračoval: "Záchranár, ktorý zostúpil do "jamy" je Kristus. On pre nás zomrel, aby sme my mohli žiť. Iba pri ňom jedinom mám istotu, že ma nekonečne miluje a je pre mňa ochotný urobiť čokoľvek. Preto som kresťanom." A v zhromaždení nastalo ticho.

Martin Majda - Moja Komunita

Matka Spasiteľa

Mária, ty si cesta,
ktorá vedie ku Kristovi.

Každé stretnutie s tebou musí nutne vyústит'
do stretnutia so samým Kristom.

Čím by bolo naše ustavičné utiekanie sa k tebe,
Mária, keby sme v tvojom náručí,
v tebe, skrže teba a s tebou
nehľadali Krista, nášho Spasiteľa?

Ty, najsvätejšia Mária, si bola ustanovená
za správkyňu a štedrú rozdávateľku
tajomstiev Božieho milosrdenstva.

Ty si zakúsila muky a útrapy tohto života,
námahy každodennej práce,
strasti a biedy chudoby,
trýzne Kalvárie
- príd' na pomoc potrebám Cirkvi a sveta.

Dobrotivo vypočuj modlitby za pokoj,
ktoré sa k tebe vznášajú
zo všetkých kútov zeme.
Osviet' tých, ktorí riadia osudy národov,
vypros u Boha,
ktorý vládne nad vetrami a búrkami,
aby utíšil aj búrky rozporných ľudských sŕdc
a doprial pokoj našim dňom,
pravý pokoj, založený na pevných trvalých
základoch
spravodlivosti a lásky.

sv. Pavol VI.

všetko o nás na webе: ks.kapitula.sk alebo FB:

Kňazský seminár biskupa
 Jána Vojtaššáka

Cirkev/Náboženská organizácia

Vytvoriť výzvu na akciu

Zdieľať

...

Časová os

Informácie

Fotky

Páči sa mi

Viac ▾

100 % miera odozvy, priemerný čas reakcie je
 deň a viac

Eucharistický Kristus

je liekom pre našu dušu,
ktorá každý deň zvádza
boj s chorobou hriechu!

